

Ενότητα 3 (Τάξη 3)

Είμαστε μάγοι!

A Πλάνο μαθήματος

	Βασικό ερώτημα/ θέματα μαθήματος	Βασική εργασία	Υλικά
Μάθημα 1	Τι μπορεί να κάνει ένας συνηθισμένος άνθρωπος για να δώσει λύση σε ένα πρόβλημα; Τι μπορεί να κάνει ένας μάγος / μια μάγισσα;	Οι μαθητές μαθαίνουν να διακρίνουν τη διαφορά μεταξύ ρεαλιστικών και μαγικών λύσεων σε διάφορα είδη προβλημάτων. Σχεδιάζουν την εικόνα ενός συνηθισμένου ανθρώπου ή ενός μάγου.	Πίνακας έτοιμος εκ των προτέρων για να μαζευτούν οι ιδέες των παιδιών, σχέδια, χαρτοταινία, χαρτιά A4, μπογιές (ξυλομπογιές, κηρομπογιές).
Μάθημα 2	Ποια είναι τα βασικά δικαιώματα του παιδιού; Ποιους τομείς της ζωής αφορούν; Τι είδους λύσεις μπορούμε να βρούμε σε αυτά τα προβλήματα;	Με το να ασχολούνται με τα πιο βασικά δικαιώματά τους, τα παιδιά μαθαίνουν το ιστορικό των δικαιωμάτων, και διατυπώνουν ευφάνταστες, καθώς και ρεαλιστικές λύσεις σε πραγματικά προβλήματα της ζωής που συνδέονται με τα δικαιώματα αυτά.	Κομμένες χάρτινες φιγούρες, μπογιές.
Μάθημα 3	Πώς μπορούμε να αναλάβουμε υποστηρικτικό ρόλο σε περιπτώσεις στις οποίες προκύπτει ένα δεδομένο πρόβλημα; Τι συγκεκριμένες λύσεις μπορούμε να προσφέρουμε;	Οι μαθητές προσπαθούν να βρουν λύσεις για δύσκολες καταστάσεις στην καθημερινή τους ζωή. Παρουσιάζουν τις λύσεις τους με παιχνίδι ρόλων.	Σκηνικά αντικείμενα για παιχνίδι ρόλων αν είναι απαραίτητο.
Μάθημα 4	Πώς μπορούμε να αξιολογήσουμε τα παραδείγματα λύσεων στα προβλήματα που παρουσίασαν οι συμμαθητές μας με παιχνίδι ρόλων; Τι μάθαμε μέσα από αυτό;	Οι μαθητές κάνουν πρόβα τους ρόλους τους και τους παίζουν μέσα στην τάξη. Στη συνέχεια, συζητάνε τις λύσεις που παρουσιάστηκαν στο παιχνίδι ρόλων.	Σκηνικά αντικείμενα για παιχνίδι ρόλων αν είναι απαραίτητο.

B Γενικές πληροφορίες και εκπαιδευτικοί στόχοι

Τα παιδιά σύντομα θα συνειδητοποιήσουν το γεγονός πως πολλά πράγματα είναι πέρα από τον έλεγχό τους. Υπόκεινται σε αποφάσεις που έχουν άμεσο αντίκτυπο στη ζωή τους, τις οποίες, όμως, συχνά δεν είναι σε θέση να επηρεάσουν. Αλλά τα παιδιά είναι ικανά να ταξιδεύουν στον κόσμο της φαντασίας τους. Αυτό δεν είναι απαραίτητα μια προσπάθεια να ξεφύγουν από τον πραγματικό κόσμο. Ο κόσμος της

φαντασίας είναι, επίσης, η σφαίρα όπου κάνει κανείς καινούργια σχέδια, αναστοχάζεται τις εμπειρίες του, και όπου μπορεί να αντλήσει δύναμη πριν επιστρέψει στον πραγματικό κόσμο.

Για το διδακτικό project στο κεφάλαιο 3, προτείνουμε να αξιοποιήσετε την εφευρετικότητα των παιδιών, και να τους δώσετε την ευκαιρία να μετατρέψουν τις ιδέες τους σε λύσεις για πραγματικά προβλήματα της ζωής σε σχέση με τα βασικά δικαιώματα του παιδιού. Το σημείο εκκίνησης είναι η γοητευτική φαντασίωση του να γίνουν μάγοι/μάγισσες, και να έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν τις μαγικές τους δυνάμεις για να λύσουν προβλήματα.

Οι στόχοι αυτού του project περιλαμβάνουν την εξοικείωση των μαθητών με τα δικαιώματα του παιδιού σε απλοποιημένη μορφή. Ταυτόχρονα, οι μαθητές καλούνται να προσδιορίσουν περιπτώσεις στο περιβάλλον τους που συνδέονται με τα δικαιώματα του παιδιού και απαιτούν μια καλύτερη λύση, και να ψάξουν μαζί για τέτοιες λύσεις - τόσο "μαγικές" όσο και "πραγματικές". Είναι σημαντικό για τα παιδιά να μην παραμένουν στη σφαίρα της φαντασίας όλη την ώρα. Θα πρέπει, επίσης, να προσπαθήσουν να

βρουν μια λύση σε ένα πολύ βασικό πρόβλημα στο άμεσο περιβάλλον τους και να την εφαρμόσουν στην πράξη (π.χ. εστιάζοντας σε θέματα, όπως η καθαριότητα στην τάξη και τη σχολική αυλή).

Αυτή η διδακτική ενότητα στηρίζεται στην επικοινωνία μέσα στην τάξη. Ως εκ τούτου, έχει μεγάλη σημασία να κάθονται τα παιδιά με τρόπο που ενθαρρύνει την επικοινωνία. Στην επικοινωνία στις ομάδες, όλοι οι συμμετέχοντες είναι σημαντικό να μπορούν να έχουν βλεμματική επαφή. Θα πρέπει, λοιπόν, να αποφεύγεται η διάταξη όπου τα θρανία και οι καρέκλες είναι η μία πίσω από την άλλη. Όταν κάθονται σε σειρές, τα παιδιά που βρίσκονται στο τέλος είναι σε μειονεκτική θέση. Για τον λόγο αυτό, προτείνουμε τα παιδιά να κάθονται σε κύκλο ή γύρω από ένα τραπέζι στις ομαδικές συζητήσεις.

Η ημερομηνία κατά την οποία διεξάγονται αυτά τα μαθήματα επαφίεται στον/στην εκπαιδευτικό. Ωστόσο, η δεύτερη και τρίτη εβδομάδα του Νοεμβρίου είναι κατάλληλες, δεδομένου ότι συμπίπτουν με την ετήσια Παγκόσμια Ημέρα του Παιδιού, στις 20 Νοεμβρίου (βλ. επίσης τις υποδείξεις στο τέλος του τέταρτου μαθήματος).

Γ Βασικά ερωτήματα για αναστοχασμό στις τάξεις για τα δικαιώματα του παιδιού

Βιώνουμε τα δικαιώματα του παιδιού	Μαθαίνουμε τα δικαιώματα του παιδιού	Εφαρμόζουμε τα δικαιώματα του παιδιού
<i>Εκπαιδευτικός</i>		
Με ποιον τρόπο έχουν βιωθεί οι αρχές των δικαιωμάτων του παιδιού στην τάξη και τη σχολική κοινότητα;	Τι γνωρίζουν τώρα τα παιδιά για τα δικαιώματά τους;	Μαθαίνουμε πώς να αναλαμβάνουμε δράση έξω από το σχολείο: τι μάθανε οι μαθητές για τη μελλοντική τους ζωή;
Το σχολείο είναι σαν μια μικρο-κοινωνία. Οι μαθητές συζητάνε μαζί και βρίσκουν λύσεις για τα προβλήματα τους στην τάξη και στη ζωή τους. Αλληλεπιδρούν μεταξύ τους, κι όχι μόνο με τον/την εκπαιδευτικό.	Άρθρα 13, 14, 28, 31(βλ. στο παράρτημα: Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού).	Οι μαθητές σκέφτονται πραγματικές καταστάσεις με αναφορά στα δικαιώματα του παιδιού, και αρχίζουν να προσπαθούν να βρουν λύσεις σε προβλήματα που είναι πραγματικά για τους ίδιους και τους άλλους.
<i>Μαθητές</i>		
Πώς έχω βιώσει τα δικαιώματά μου στην τάξη;	Τι έχω μάθει για τα δικαιώματα του παιδιού;	Τι είδους δράση είμαι ικανός να αναλάβω τώρα;
Ακούσαμε ο ένας τον άλλον και ανακαλύψαμε πως ορισμένες από τις επιθυμίες μας, τα προβλήματα μας και τις προτεινόμενες λύσεις σε αυτά μπορεί να είναι πολύ διαφορετικές. Είδαμε πώς μπορούμε να φέρουμε τις διαφορετικές προοπτικές μας σε μια συζήτηση, και να βρούμε λύσεις για τέτοια προβλήματα από κοινού.	Γνωρίζω ότι τα παιδιά έχουν ειδικά δικαιώματα: τα δικαιώματα του παιδιού. Γνωρίζω πως υπάρχει μια Παγκόσμια Ημέρα του Παιδιού, στις 20 Νοεμβρίου. Μαθαίνω να διακρίνω τη διαφορά μεταξύ των θαυμάτων και των απτών λύσεων σε προβλήματα στην πραγματική ζωή.	Γνωρίζω πως οι άλλοι άνθρωποι και εγώ έχουμε δικαιώματα, αλλά πρέπει να κάνω κάτι για να εξασφαλίσω πως αυτά τα δικαιώματα προστατεύονται – τόσο τα δικά μου όσο κι αυτά των άλλων ανθρώπων. Το να βρεις λύση σε ένα πρόβλημα δεν είναι εύκολο πράγμα, και δεν μπορούμε να λύσουμε όλα τα προβλήματα άμεσα. Ορισμένες από τις επιθυμίες μας δεν θα εκπληρωθούν για πολύ καιρό.

Δ Διαδικασία

Μάθημα 1

Η τάξη κάθετα με τις καρέκλες τοποθετημένες σε ημικύκλιο, κοντά στον πίνακα, στο μπροστινό μέρος της τάξης. Κάθε παιδί πρέπει να μπορεί να βλέπει καλά τον πίνακα.

Ο δάσκαλος ζωγραφίζει ή δείχνει μια εικόνα δύο ατόμων στον πίνακα ή σε έναν προβολέα: μια συνηθισμένη γυναίκα ή άνδρα, και έναν μάγο ή μάγισσα. Σε ζευγάρια, τα παιδιά θα πρέπει να ζωγραφίσουν τις δύο φιγούρες, και να προσπαθήσουν να απαντήσουν μαζί στα ακόλουθα ερωτήματα:

- Ποια είναι η διαφορά μεταξύ των μάγων και των μαγισσών, και των συνηθισμένων ανθρώπων;
- Τι μπορεί να κάνει ένας συνηθισμένος άνθρωπος σε ορισμένες περιπτώσεις, π.χ. αν δεν υπάρχει ψωμί στο σπίτι για φαγητό;
- Τι θα έκανε ο μάγος ή η μάγισσα στην ίδια περίπτωση;
- Για να ενθαρρύνουμε τη φαντασία των παιδιών, τα παιδιά μπορούν να σκεφτούν και άλλα παραδείγματα περιπτώσεων, πιθανώς με την υποστήριξη του/της εκπαιδευτικού. Ο/η εκπαιδευτικός συλλέγει όλες τις απαντήσεις των μαθητών στον πίνακα, ως εξής:

	«Συνηθισμένος» άνθρωπος	Μάγος ή μάγισσα
Περίπτωση 1 (π.χ. πείνα)		
Περίπτωση 2 (π.χ. φτώχεια)		
Περίπτωση 3 (π.χ. ανία)		
Περίπτωση 4 (π.χ. γενέθλια)		
κ.λπ.		

Τα παιδιά μοιράζονται και συζητάνε τις λύσεις τους για τα διάφορα προβλήματα. Ερωτήσεις για την επέκταση της συζήτησης θα μπορούσαν να είναι:

- Μπορείτε να διακρίνετε κάποιες λύσεις ή ιδέες που έδωσαν ένας καλός ή κακός μάγος ή μάγισσα; Τι θα έκανε ένας καλός ή κακός μάγος ή μάγισσα σε ορισμένες περιπτώσεις;
- Πότε ήταν η τελευταία φορά που ευχήθηκατε να είχατε μαγικές δυνάμεις, και τι θέλατε να αλλάξετε τότε;
- Ποια είναι η μεγαλύτερη επιθυμία σας αυτή τη στιγμή; Πώς θα εκπληρώνατε αυτή την επιθυμία σας αν είχατε μαγικές δυνάμεις; Πώς θα μπορούσατε να εκπληρώσετε αυτή την επιθυμία στην πραγματικότητα;
- Κ.λπ.

Ο/η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τους μαθητές να παρουσιάσουν τις ιδέες τους και δίνει σε όλους θετική υποστήριξη. Εξηγεί πως η τάξη θα συζητήσει για μάγους αρκετές φορές στα επόμενα μαθήματα, και αναθέτει στους μαθητές να ψάξουν για εικόνες με μάγους σε περιοδικά ή βιβλία και να τις φέρουν, αν είναι δυνατόν, στην τάξη. Οι εικόνες και τα βιβλία μπορούν να παρουσιαστούν σε μια μικρή έκθεση.

Για το υπόλοιπο μέρος του μαθήματος, τα παιδιά φτιάχνουν ένα πολύχρωμο σχέδιο ενός περίτεχνου μάγου ή μάγισσας, και δίπλα σε αυτό, τη φιγούρα ενός "συνηθισμένου ανθρώπου". Τα σχέδια αυτά μπορούν να ολοκληρωθούν ως εργασία για το σπίτι, και στη συνέχεια να παρουσιαστούν στην έκθεση.

Μάθημα 2 (διάρκεια: περίπου 1 ½ μαθήματα)

Εισαγωγή: προβολή και σχολιασμός της έκθεσης (βλ. παραπάνω), αν έχει γίνει αρκετά μεγάλη για να παρουσιαστεί. Ο/η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τους μαθητές να συλλέξουν περισσότερες φωτογραφίες, βιβλία και αντικείμενα και να τελειώσουν τα σχέδια τους, αν δεν το έχουν ήδη κάνει.

Τα παιδιά κάθονται τώρα σε έναν κύκλο. Ο/η εκπαιδευτικός κάνει μια σύντομη συζήτηση για τα δέκα πιο σημαντικά δικαιώματα του παιδιού. Σε αυτό το βασικό μάθημα, τους λέει ότι πάνω από 50 χρόνια πριν, ειδικά δικαιώματα σχετικά με τη ζωή και την κατάσταση των παιδιών δημιουργήθηκαν και υπογράφηκαν από πάρα πολλά κράτη. Εδώ, σας προτείνουμε να διαβάσετε τη Διακήρυξη για τα Δικαιώματα του Παιδιού των Ηνωμένων Εθνών, του 1959, (βλ. παράρτημα, αν και συνομειμένες εκδόσεις μπορούν, επίσης, να βρεθούν στο διαδίκτυο), την οποία ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να προσαρμόσει και να συνομειώσει, όπως κρίνει απαραίτητο.

Ο/η εκπαιδευτικός θα πρέπει να κάνει την παρουσίαση όσο πιο περιγραφική, κατανοητή και προσανατολισμένη στο παιδί είναι δυνατόν: παραδείγματα από πραγματικές καταστάσεις της ζωής ή ιστορίες που σχετίζονται με την εμπειρία των παιδιών θα υποστήριζαν κάτι τέτοιο.

Για να συνοψίσει και να καταλήξει σε συμπεράσματα, ο/η εκπαιδευτικός θα μπορούσε να κατάρτισε μαζί με τα παιδιά μια λίστα με τα πιο σημαντικά σημεία, και, στη συνέχεια, να τα γράψει στον πίνακα. Τα παιδιά θα μπορούσαν, μετά, να αντιγράψουν τη λίστα στα τετράδιά τους.

Τα παιδιά πρέπει να καταλάβουν ότι:

- υπάρχουν δικαιώματα του παιδιού.
- τα δικαιώματα αυτά ισχύουν για κάθε παιδί, και εδώ στη χώρα μας.
- ο στόχος είναι να δίνουν σε κάθε παιδί τη δυνατότητα να μεγαλώνει με έναν υγιή και ολοκληρωμένο τρόπο (αυτό περιλαμβάνει τη σωματική, ηθική, πνευματική και κοινωνική ανάπτυξη).
- η ελευθερία και η προσωπική αξιοπρέπεια του παιδιού πρέπει να γίνονται σεβαστά.

Στη συνέχεια, ο/η εκπαιδευτικός δίνει περίπου 20 χάρτινες φιγούρες αγοριών και κοριτσιών, τις οποίες είτε ο/η ίδιος/α ή οι μαθητές έχουν κόψει εκ των προτέρων. Στη συνέχεια, οι φιγούρες αυτές χωρίζονται σε τέσσερις ομάδες των πέντε φιγούρων, στο πάτωμα. Ο/η εκπαιδευτικός λέει στα παιδιά ότι κάθε ομάδα έχει ένα ιδιαίτερο πρόβλημα:

- η πρώτη ομάδα βιώνει μια απειλή της σωματικής της ευεξίας (τρόφιμα, υγεία, κ.λπ.),
- η δεύτερη ομάδα βιώνει μια απειλή της πνευματικής της ευεξίας (διακρίσεις, το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή, κ.λπ.),
- η τρίτη ομάδα βιώνει μια απειλή σχετικά με τις εκπαιδευτικές ευκαιρίες της (δικαίωμα πρόσβασης στις πληροφορίες, εκπαίδευση, κ.λπ.),
- η τέταρτη ομάδα βιώνει μια απειλή προς το κοινωνικό της περιβάλλον (οικογένεια, φίλοι, κ.λπ.).

Μετά από αυτή την εξήγηση, η τάξη χωρίζεται σε τέσσερις ομάδες, εκ των οποίων η καθεμία είναι υπεύθυνη για μία από τις ομάδες των χάρτινων φιγούρων. Η οδηγία: Πάρτε τις πέντε φιγούρες σας και γράψτε σε κάθε μία προτάσεις για το τι χρειάζονται ή για το τι τους λείπει ή για αυτό από το οποίο υποφέρουν. Χρησιμοποιήστε προτάσεις με το «Εγώ» (σε πρώτο πρόσωπο). Για παράδειγμα, η ομάδα «πνευματική ευεξία» θα μπορούσε να γράψει φράσεις, όπως: "Οι άνθρωποι με κοροϊδεύουν, επειδή είμαι ξένος", "Εγώ υποφέρω, γιατί δεν έχω φίλους", "Εγώ είμαι λυπημένος, γιατί οι άνθρωποι κοροϊδεύουν τον τρόπο που μιλάω", κ.λπ.

Τα παιδιά εργάζονται στις ομάδες τους, στη συνέχεια παρουσιάζουν ο ένας στον άλλο, και κάνουν μια συζήτηση προκειμένου να βρουν επιπλέον παραδείγματα για την ομάδα των φιγούρων τους (π.χ. «Τι άλλο μπορείτε να σκεφτείτε;») - ενδεχομένως γράφοντας σε περισσότερες φιγούρες.

Στη συνέχεια, οι ομάδες γίνονται μάγοι και μάγισσες που θέλουν να βοηθήσουν αυτά τα παιδιά να βιώσουν τα δικαιώματά τους! Οι μαθητές κοιτάνε τις γραμμένες φιγούρες μία προς μία. Για κάθε μία, γίνονται οι ακόλουθες ερωτήσεις:

- Διαβάστε ό,τι είναι γραμμένο: τι είναι αυτό από το οποίο υποφέρει το παιδί;
- Πώς θα μπορούσε ο μάγος ή μάγισσα να βοηθήσει; Τι θα μπορούσε να κάνει, ώστε να βοηθηθεί το παιδί σήμερα, αύριο και κάθε μέρα;
- Τι θα μπορούσε το ίδιο το παιδί να κάνει για τον εαυτό του, ώστε να αισθανθεί καλύτερα;
- Τι θα μπορούσαν οι άνθρωποι χωρίς μαγικές δυνάμεις να κάνουν (για παράδειγμα εμείς) για να βοηθήσουμε αυτό το παιδί να αισθανθεί καλύτερα;

Αυτό μπορεί να γίνει με την τάξη στο σύνολό της ή, ανάλογα με το μέγεθος της τάξης και τον διαθέσιμο χρόνο, σε δύο ή περισσότερες μικρές ομάδες.

Μάθημα 3

Ο/η εκπαιδευτικός επαναλαμβάνει τα δέκα βασικότερα δικαιώματα του παιδιού (βλ. παραπάνω, μάθημα 2). Σήμερα, ψάχνουμε για απτές καταστάσεις στην πραγματική ζωή, όπου τα δικαιώματα αυτά παίζουν ή θα πρέπει να παίζουν μεγάλο ρόλο. Ο/η εκπαιδευτικός παρακινεί τα παιδιά να σκεφτούν μέρη ή καταστάσεις στην καθημερινή τους ζωή, στις οποίες είναι δύσκολα γι' αυτούς, τους συμμαθητές τους ή τους νεότερους ή μεγαλύτερους μαθητές στο σχολείο. Ειδικότερα, θα πρέπει να προσπαθήσουν να σκεφτούν καταστάσεις στις οποίες απειλούνται τα δικαιώματα των παιδιών αυτών. Αυτό το κάνουν σε ζευγάρια. Ως ερέθισμα, καθώς και για την καταγραφή των ιδεών των παιδιών, μπορεί να χρησιμοποιηθεί στον πίνακα η ακόλουθη λίστα με μέρη και καταστάσεις:

Τόποι

- Η αίθουσα
- Το προαύλιο του σχολείου
- Η διαδρομή προς το σχολείο

Καταστάσεις

- Καβγάς και διαφωνία
- Να μην έχει κάποιος φαγητό
- Να είναι κάποιος αδιάβαστος
- Να έχει ξυλοκοπηθεί
- Να μην έχει φίλους
- Να μην έχει ένα ζεστό χειμωνιάτικο μπουφάν
- Να μην έχει κατάλληλο αθλητικό εξοπλισμό

Οδηγία: Θα πάρουμε, τώρα, τους ρόλους μικρών μάγων και μαγισσών, και θα προσπαθήσουμε να βρούμε λύσεις στα προβλήματα αυτά.

Στην ολομέλεια, θα συζητήσουμε δυο, τρεις καταστάσεις και τις – όσο πιο ρεαλιστικές - λύσεις τους. Οι μαθητές σχηματίζουν μικρές ομάδες των τριών ή τεσσάρων, και διαλέγουν μία κατάσταση με την οποία θέλουν να ασχοληθούν, και να παρουσιάσουν μια λύση. Κάθε ομάδα θα πρέπει να δημιουργήσει ένα παιχνίδι ρόλων για να παρουσιάσει τόσο την κατάσταση, όσο και τη λύση της. Το σημερινό μάθημα είναι για προετοιμασία: τα παιχνίδια ρόλων και οι συζητήσεις θα πραγματοποιηθούν στο επόμενο μάθημα (και όχι αμέσως μετά το μάθημα 3, λόγω των απαιτήσεων της εργασίας παρακάτω).

Ο/η εκπαιδευτικός εξηγεί τις απαιτήσεις για το παιχνίδι ρόλων: προσδιορίζει τον διαθέσιμο χρόνο για την προετοιμασία και την παρουσίαση (π.χ. 5 λεπτά), το περιεχόμενο (κατάσταση και λύση), δίνει συμβουλές για την παρουσίαση (δυνατή και καθαρή ομιλία, χρήση βοηθημάτων, κ.λπ.). Ο/η εκπαιδευτικός υποστηρίζει τις ομάδες, κάνει προτάσεις, εάν είναι απαραίτητο και ακούει. Στο πλαίσιο της προετοιμασίας για το τέταρτο μάθημα, οι μαθητές μπορούν να συμπεριλάβουν στο παιχνίδι ρόλων κοστούμια και σκηνικά.

Μάθημα 4

Δίνονται σύντομες οδηγίες στην τάξη σχετικά με τα παιχνίδια ρόλων: χρονικοί περιορισμοί, σαφή κριτήρια παρατήρησης για όσους παρακολουθούν (π.χ. Παρουσιάζεται η κατάσταση με κατανοητό τρόπο; Είναι η λύση ρεαλιστική; Ήταν οι ηθοποιοί πειστικοί;). Αυτά τα καθήκοντα παρατήρησης θα πρέπει να καταγράφονται στον πίνακα!

Μετά από κάθε παρουσίαση ή μετά από κάθε δεύτερη, θα πρέπει να γίνεται μια συζήτηση η οποία θα ασχολείται με τις παραπάνω ερωτήσεις, καθώς και με γενικότερα θέματα (π.χ. Ποιος έχει βιώσει ποτέ μια παρόμοια κατάσταση; Πώς αντιδράσατε / τι κάνατε σε αυτή την κατάσταση;).

Καταληκτική συζήτηση (όλη η τάξη) σχετικά με τις διάφορες προβληματικές καταστάσεις και λύσεις που παρουσιάστηκαν, η οποία ολοκληρώνεται με την επισκόπηση και πάλι των Δικαιωμάτων του Παιδιού, και τη συνειδητοποίηση πως όλη η δραστηριότητα ήταν πάντα σχετική με τα δικαιώματα αυτά.

Θα μπορούσε, ενδεχομένως, να υλοποιηθεί ένα project για να τιμήσουν την Παγκόσμια Ημέρα του Παιδιού (20 Νοεμβρίου), όπου τα παιδιά θα μπορούσαν να ετοιμάσουν κάτι για την ευρύτερη σχολική κοινότητα (πληροφορίες για τα δικαιώματα του παιδιού για μια άλλη τάξη, δημιουργική επικοινωνία των εν λόγω δικαιωμάτων, π.χ. μια έκθεση αφισών στον διάδρομο του σχολείου, ένα μικρό θεατρικό με βάση τα παιχνίδια ρόλων που παρουσιάστηκαν στην τάξη).